

Svetovna razsežnost Metodovega leta

Z jubilejno Cirilmetodovo proslavo v Mariji-
nem svetišču na Vejni pri Trstu se je v nedeljo,
14. t.m., končala vrsta pobud, ki jih je ob 1.100-
letnici smrti sv. Metoda pripravilo Apostolstvo
svetega Cirila in Metoda iz Trsta. Še prej je do-
živel tri lepe uprizoritve dramski prikaz Blago-
vestnika z vzhoda na prostem na Repentabru.

Metodovo leto ima seveda širši slovenski, ev-
ropski in svetovni okvir. Na sveta brata Cirila
in Metoda je z najvišjega mesta opozoril papež
Janez Pavel II. Potem ko je ob koncu leta 1980
proglasil slovanska apostola za sozavetnika Ev-
rope ob svetem Benediktu, je pred kratkim ob-
javil svojo četrto encikliko »Slovanska apostola-
la«, v kateri je povzdignil pomen njunega dela
in podčrtal pravilnost izbire, da pri evangeliza-
ciji gradita na kulturi, jeziku in izročilu vsake-
ga posameznega naroda.

Med številnimi proslavami po Evropi sta bili
najpomembnejši v Djakovu na Hrvaškem 5. juli-
ja in v Velehradu na Moravskem 7. julija. Obeh
se je kot papežev legat udeležil vatikanski dr-
žavni tajnik kardinal Casaroli. Sam papež bi bil
rad poromal na Metodov grob na Češkoslovaško,
a mu oblasti tega niso dovolile, kot so odklonile
vstopne vizume nekaterim zelo vidnim katoli-
škim škofom z Zahoda. Presenetila je množica
prisotnih vernikov, saj so ocenili približno 150
tisoč glavo množico.

V Sloveniji, kjer je bil že februarja simpozij
o svetih bratih na Teološki fakulteti v Ljubljani,
je bila osrednja verska slovesnost v Metodovem
letu v nedeljo, 7. t.m., v baziliki Žalostne Matere
božje v Stični, kjer so se obenem spomnili 850-
letnice ustanovitve tamkajšnjega cistercijanske-
ga samostana. Zbralo se je okoli 5.000 vernikov,
somaševalo pa je skoraj 150 duhovnikov. Za Stič-
no je bila značilna tudi evropska razsežnost, saj
je bilo prisotnih več tujih opatov, dalje nadškof
Henken iz Luksemburga, tržaški škof Bellomi,
kakih 80 udeležencev Evropske zveze katoliške-
ga tiska, ki je imela zasedanje v Ljubljani, sku-
pina iz Zahodne Nemčije in skupina iz Poljske.

V homiliji je metropolit, ljubljanski nadškof
Šuštar poudaril predvsem pomen dvojnega slav-
ja za našo sedanost in prihodnost. Slovenska po-
krajinska škofovska konferenca pa je ob tej ob-
ležitici ustanovila odličje svetega Metoda za zve-
sto služenje Cerkvi med Slovenci.

Slovenske proslave pa so bile še drugje. Slo-
venci so bili dejavno prisotni na primer pri o-
srednji slovesnosti v stolnici v Parizu. Slovenska

dalje na 8. strani ■

Mrtvilo, ki je v škodo slovenski manjšini

»Šestintrideset let je poteklo, odkar je
postala veljavna republiška ustava, a slo-
venska manjšina, kljub večkrat prevzetim
obveznostim po državi, še vedno čaka na
globalni zaščitni zakon, ki naj zajamči ena-
ke pravice vsem Slovincem in naj zausta-
vi raznarodovalni proces ter omogoči celot-
ni slovenski skupnosti, da svobodno razvi-
ja svoje dejavnosti na vseh področjih, ta-
ko da lahko enakopravno prispeva k na-
predku celotne deželne skupnosti, v kateri
živi, in torej k napredku celotne države«.

Tako beremo v memorandumu, ki ga je
objavila Slovenska kulturno gospodarska
zveza v letošnjem januarju. Na znanem
zborovanju, ki je bil v letošnjem marcu v
Termoliju v južni Italiji in na katerem so
govorili o »jezikovnih manjšinah in o sred-
stvih množičnega obveščanja«, je bila so-
glasno odobrena resolucija, ki izraža željo,
da bi se čimprej odobrile v obeh zakonodaj-
nih zbornicah zakonodajne pobude v korist
slovenske narodne manjšine v Italiji.

Slovenska enotna delegacija je prav ta-
ko v letošnjem prvem šestmesečju ponov-
no in na različnih mestih zahtevala, naj se
v parlamentu nadaljuje ter zaključí raz-
prava o vprašanju globalne zakonske za-
ščite. Lansko leto pa smo Slovenci v Italiji
dali duška svojim zahtevam na dveh mo-
gočnih zborovanjih — na Travniku v Go-
rici in v Trebčah na Tržaškem. Še bi lah-
ko naštevali pobude v zvezi s prizadeva-
nji, da bi se vprašanje naše zakonske za-
ščite v Rimu premaknilo z mrtve točke.
Zdaj smo že v drugi polovici leta 1985, a iz
Rima ni nobenega glasu in se zdi, da je
zavladalo popolno mrtvilo glede vprašanja,
ki je za slovensko narodno manjšino v Ita-
liji življenjskega pomena.

Stanje mora pri slovenski narodni manj-
šini vzbujati veliko zaskrbljenost, saj je
jasno, da čas ne dela za manjšino, kar po-
meni, da se raznarodovalni proces nadalju-
je in da Slovincem v Italiji grozi narodna
smrt, če se bo ureditev vprašanja njihove
zakonske zaščite zavlačevala v nedogled.
Kaže, da se tega dejstva v zadostni meri
ne zavedajo tisti italijanski demokratični
krogi, ki podpirajo prizadevanja manjšine
po globalni zakonski zaščiti in so tudi za-
skrbljeni nad morebitnim izginotjem slo-
venske komponente obmejnega prebival-
stva, kar bi tudi po njihovem prepričanju
predstavljalo nepopravljivo škodo.

V tej zvezi je treba priznati, da se v
zadnjem času nekaj premika v levem itali-
janskem političnem taboru, kjer so nekate-
ri intelektualni krogi uresničili nekaj zani-
mivih pobud v korist spoznavanja in omi-
kanega sožitja med obema narodnostnima
skupnostima. Popolno mrtvilo pa vlada v
tem pogledu v italijanskem katoliškem ta-
boru, če izvajamo stališča in pobude ne-
katerih redkih posameznikov. V tem tabo-
ru se pozna, da ni bilo v preteklosti zani-
manja ter razumevanja za to problemati-
ko in da so vrh vsega povsem utihnili tisti
redki glasovi, ki so opozarjali, da je na ob-
močju ob italijansko-jugoslovanski držav-
ni meji nujno urediti odnose med večino
in manjšino, če hočemo, da se ne bodo po-
novile hude napake iz preteklosti in če ho-
čemo, da bo to območje začelo zares napre-
dovati v vseh pogledih. Jasno je, da tudi s
slovenske strani nismo naredili vsega, kar
bi lahko, kar velja zlasti za področje in-
formiranja italijanskega katoliškega tabo-
ra. V tem pogledu čaka zlasti slovenske ka-
toličane veliko dela, o katerem bi bilo prav
razmišljati tudi med poletnimi počitnicami.

Umrl je pisatelj Heinrich Böll

Po daljši bolezni je na svojem domu v
Porenju umrl veliki nemški pisatelj Hein-
rich Böll, ki je leta 1972 bil prejel Nobelov-
o nagrado za književnost. Pokojnik se je
rodil pred 68 leti in je začel pisati po drugi
svetovni vojni, med katero je bil štirikrat
ranjen. Še pred njegovo smrtjo je nekdo
napisal, da predstavlja Heinrich Böll vest
za nemški narod, za uso Evropo in za ves
svet.

Rodil se je v Kölnu kot osmi sin mizar-
ja, ki se je zanimal tudi za kiparstvo. Dru-
žina je bila britanskega izvora, a je zapu-
stila Anglijo, ker je bila katoliške veroiz-

povedi. Po maturi se je Böll leta 1937 vpi-
sal na univerzo, kjer je študiral germani-
stiko. Hkrati se je zaposlil v neki knjigar-
ni. Leta 1939 je moral v vojsko, bil je ta-
ko na vzhodni kot na zahodni fronti in je
kot silno občutljiv človek globoko zasova-
žil vojno in vsako nasilje. Ta spoznanja pri-
hajajo še najbolj do izraza v njegovih de-
lih. Bil je vsekakor nekonformist in je na
primer grajal zavezništvo med Cerkvijo,
posvetno oblastjo ter veliko industrijo in
se z vsemi svojimi silami boril proti po-
novni oborožitvi lastne države.

dalje na 2. strani ■

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 21. julija, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Mladinski oder: »Zaljubilo se je sonce«, radijska igra (Milica Kitek), RO; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Kmetijski tednik; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 »Človek nov je v svetu vstal« - proslava 40-letnice osvoboditve v Sovodnjah; 16.00 V svetu valčka; 17.00 Beleška; 17.30 David Garriok: »Lažnivi služabnik«, komedija, prevedel Franc Jeza; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 22. julija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček - Narodnozabavna glasba; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Fabianijski iz Kobdila: (4) »O bujnosti rojstev«; 9.15 Iz arhiva mladinske dramatike: »Demetrijski«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert RAI iz Rima; 11.30 Beleška; 12.00 Iz svetovne zakladnice pripovedništva; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Moški pevski zbor »Brodosplit« iz Splita; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Pogovori; 14.40 Včeraj, danes, jutri; 16.00 Nacionalno vprašanje v zadnjih desetletjih cesarsko-kraljevega Trsta; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Klasični album; 19.00 Radijski dnevnik.

■ TOREK, 23. julija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček - Narodnozabavna glasba; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Med Brdi in Jadranom; 9.15 Iz arhiva mladinske dramatike: »Demetrijski«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Dina Slama (glas), Štefan Bak, Nives Košta, Irena in Miloš Pahor (viole da braccio in da gamba); 11.00 Melodični orkestri; 11.30 Beleška; 12.00 Iz svetovne zakladnice pripovedništva; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Ribe našega morja; 14.30 Mladi mladim; 16.00 Mit in slovenska ljudska pesem; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Klasični album; 18.00 Izvirna radijska igra: Marko Sosič: »V dolini gnijejo kostanji«; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SREDA, 24. julija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček - Narodnozabavna glasba; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Izbor iz Povejmo v živo, vmes: Lahka glasba; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Violinist Črtomir Šiško, pianist Janko Šetinc; 11.10 Melodični orkestri; 11.30 Beleška; 12.00 Iz svetovne zakladnice pripovedništva; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 »Val Rosandra« iz Trsta; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Fabianijski iz Kobdila: (4) »O bujnosti rojstev« (ponovitve); 14.30 Včeraj, danes, jutri; 16.00 Beleške za zgodovino otroštva; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Klasični album; 19.00 Radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 25. julija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček - Narodnozabavna glasba; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Potovanje po Veliki Britaniji; 9.15 Iz arhiva mladinske dramatike: »Demetrijski«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert RAI iz Turina; 11.40 Beleška; 12.00 Iz svetovne zakladnice pripovedništva; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Slovenske popevke; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Naša vina; 16.00 Beleške za zgodovino otroštva; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Klasični album; 18.00 Četrtno-va srečanja; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PETEK, 26. julija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček - Narodnozabavna glasba; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Za ta letni čas; 9.15 Iz arhiva mladinske dramatike: »Demetrijski«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Zagrebški solisti in trobentač Stanko Arnold; 11.15 Melodični orkestri; 11.30 Beleška; 12.00 Iz svetovne zakladnice pripovedništva; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Mešani zbor »Bojan« iz Dornberka; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Potovanje po Veliki Britaniji; 15.00 V svetu filma; 16.00 Podoba matere v sodobni slovenski pripovedni prozi; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Klasični album; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 27. julija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček - Narodnozabavna glasba; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Kulturni dogodki; 9.15 Iz arhiva mladinske dramatike: »Skriti zaklad«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Kogojevi dnevi 1984: koncert v dekanijski cerkvi v Kanalu, Komorni orkester RTV Ljubljana vodi Kristijan Ukmar; trobentač Stanko Praprotnik, orglar Hubert Bergant, harfistka Ruda Ravnik Kosi; 11.05 Melodični orkestri; 11.30 Beleška; 12.00 Na počitnice; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.40 Včeraj, danes, jutri; 16.00 Ena bolha me grize; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Klasični album; 18.00 Dramska vetronica: Charles Nodier: »Mož z rdečim plaščem«; 19.00 Radijski dnevnik.

Nesporazumi o deviznem zakonu

Ljubljansko »Delo« z dne 16. t.m., poroča o oceni republiških družbenih svetov za vprašanja družbene ureditve in za gospodarski razvoj ter ekonomsko politiko v zvezi s stališči zvezne vlade o pripombah k osnutku deviznega zakona in sistema gospodarskih odnosov s tujino. Iz razprave je bilo razvidno, da so stališča zvezne vlade protislovna. Po eni strani izraža pripravljenost sprejeti in upoštevati vse koristne predloge, po drugi pa vztraja pri stališču, da ne bo spreminjala osnutka predlaganih predpisov. Družbena sveta Slovenije sta ocenila, da ni nobenega vzroka, da bi slovenska skupščina spremenila svoje poglede na predlagani koncept ali celo preklicala odločitev, da ne daje soglasja k zakonskim osnutkom. Republiški poslanci so potrdili pravilnost stališč in izrazili nezadovoljstvo, ker zvezna vlada ni resneje razpravljala o konceptu, ki sta ga ponudili Slovenija in Hrvaška. Na skupni seji druž-

benih svetov so se dogovorili, da bodo zbrali dodatno strokovno-analitično gradivo, s katerim naj bi celovito utemeljili argumente, ki se zavzemajo za drugačno stališče, kot ga predlaga zvezna vlada.

—o—

Umrl je pisatelj...

■ nadaljevanje s 1. strani

Bil je katoličan, a je prišel zaradi svojih idej v spor s hierarhijo, podpiral socialdemokratskega voditelja Brandta in se je v zadnjih letih pridružil gibanju zelenih. V svojem zadnjem intervjuju za neki španski dnevnik je med drugim izjavil, da je anarhist, vendar ne v običajnem pomenu te besede, temveč v smislu, da ne priznava nad seboj nobene oblasti. »Spoštujem ustavo in plačujem davke, a ne priznavam nobene oblasti, ne zvezne ne vladne. Tako bi mislil, tudi če bi v Bonnu bili na oblasti socialdemokrati«. Pred leti je javno sporočil svoj izstop iz katoliške Cerkve in ob tej priložnosti povedal, da ne bo plačeval predpisanih cerkvenih davkov. Kljub temu se je smatral za vernika, čeprav ni priznaval nezmotljivost papeža, kar je smatral za zgodovinsko zmoto, ki bi jo morali odpraviti, češ da je to glavna ovira za zedinjenje Cerkve.

V svojem zadnjem intervjuju je razmišljal o nacizmu, o katerem je dejal, da ne bi mogel obstajati brez sodelovanja povsem normalnih ljudi, ki so menili, da je treba spoštovati in izvajati obstoječe zakone. V zadnjih letih je bolehal za sladkorno boleznijo, ki ga je tudi spravila v grob.

—o—

SOVJETSKI VESOLJSKI POSKUS Z OPICAMI

Šele pred dnevi so objavili vest, da so Sovjeti 9. t.m. izstrelili v vesolje biološki satelit »Kosmos - 1667«. Pri poskusu sodelujejo znanstveniki iz šestih vzhodnoevropskih držav ter iz Francije in Amerike.

V satelitu je večje število živali, med njimi dve opici in deset mišk. Na krovu so tudi razne rastline.

Okrog Zemlje dalje kroži sovjetska vesoljska ladja SALJUT-7, v kateri sta kozmonavta Vladimir Džanibekov in Viktor Savinih.

Sprostitev prometa na italijansko-avstrijski meji

V ponedeljek, 15. t.m., je bila na Kockem slovesnost, ki sta se je udeležila avstrijski zunanji minister Gratz in podtajnik v italijanskem zunanjem ministrstvu Fioret. Začela se je namreč poskusna uvedba olajšav za turistično prehajanje italijansko-avstrijske meje. Do 15. septembra bo možen prehod italijansko-avstrijske meje na Kockem, na Mokrinah in na cesti ter na avtocesti pri Brennerju na Južnem Tirolskem brez posebnih pregledov. Avtomobilisti morajo imeti posebno nalepko. Po tem poskusnem obdobju bodo italijanski in av-

strijski predstavniki preučili nadaljnje, splošnejše ukrepe za sprostitve prometa na mejnih prehodih.

V ponedeljek sta minister in podtajnik še podpisala sporazum o izgradnji skupnega italijansko-avstrijskega središča za mejne preglede pri Podklostru. Vse to je sad sporazuma med italijanskim ministrom predsednikom Craxijem in avstrijskim kanclerjem Sinowacem 20. maja. Takrat sta se državnik dogovorila tudi o skupnih pobudah proti terorizmu, tihotapstvu in trgovanju z orožjem ter mamili.

»Pomoč v živo« - koncert za Afriko

Velik človečanski dogodek in lekcija solidarnosti, ki smo jo vsi lahko doživeli, je bil koncert, ki so ga konec prejšnjega tedna priredili najslavnejši pevci in rock skupine, za pomoč afriškimi deželam.

Rock'n'roll je že od svojega začetka pritegnil zanimanje najrazličnejših sredstev javnega obveščanja, od televizije, radija pa do založb, ki sistematično pošiljajo na trg razprave o pojavu rocka in življenjepise rock zvezdnikov. Ta izrazito glasbeni pojav je tako postal važen faktor v sodobni družbi, oz. postal je tudi sam kultura z vsemi svojimi obredi in božanstvi.

Bob Geldof, član skupine »Boomtown Rats«, je po zgledu dobrodelnih koncertov iz prejšnjih let (Za Bangladeš in Kambo-

džo) sklenil ponovno organizirati nekaj podobnega. Začelo se je s tem, da so ustanovili supergrupo »Band Aid«, ki združuje najboljše pevce Velike Britanije, in namenili izkupiček prodanih plošč lačnim v Afriki. Po zgledu »Band Aida« so se kot gobe po dežju pojavile podobne skupine, ki so si zastavile isti cilj — pomagati potrebnim. V to dejavnost sta se vključili tudi italijanska in jugoslovanska skupina. Slednja je tudi predstavila svoj video posnetek na koncertu »Live Aid«. Slednji je logično nadaljevanje politike rock-pomoči, ki je do danes z velikim uspehom dobila visoke denarne vsote za lačne po svetu.

Petnajsturna sobotna in nedeljska koncerta na stadionih v Londonu in Philadelphiji, ki sta bila ob tej priložnosti predvajana s pomočjo satelitov po skoraj vsej zemeljski obli, sta še bolj živo opozorila na problem lakote in pomanjkanja. Gre za problem, ki ni pereč samo za afriške države, ampak je to stvar vsega človeštva.

»Veliko denarja bomo lahko dobili, toda vse to je malo, v primeri z davkom, ki ga imamo do Afrike; kolonizirali smo jo in jo privedli v to stanje«, je pripomnil v izredno plemičnem, a žal realističnem referatu nemški pevec Udo Lindenberg v posegu iz Kölna.

Pobudnik tega »mega« koncerta Bob Geldof pa je o koncertu rekel: »Vsakdo, ki je enkrat pomagal, je v nevarnosti, da si reče: Pomagal sem, nekaj sem storil. Treba je vedeti, da to nič ne pomeni, kajti stvari so navzlic tej pomoči vse slabše. Zato je treba nenehno pomagati. Ta boj pa je

dalje na 8. strani ■

VEČ OBISKOV PREDSTAV S S G

Na zadnji seji upravnega sveta Slovenskega stalnega gledališča v Trstu je ravnatelj Miroslav Košuta podal obračun minule sezone. Zaradi finančnih težav je odpadlo več predstav, tako da jih je bilo skupno 207, od tega 187 v lastni produkciji. Občutno pa se je zvišalo število gledalcev — kar 5.516 več. Skupno je bilo v lanskem sezoni 27.105 obiskov predstav našega gledališča.

Prihodnja sezona se bo začela s Primorskimi zdrahami Carla Goldonija v režiji Borisa Kobala. Umetniški svet, ki pri določanju programa sodeluje z umetniškim vodjem, še ni predlagal celotnega sporeda, nakazal pa je smernico uprizorjanja strogo klasičnih in pa izrazito sodobnih del. Upoštevale naj bi se predvsem komedije in ljudska dela.

Izjava Mednarodne zveze katoliškega tiska

Verski tednik Družina, ki izhaja v Ljubljani, je prejšnji teden priobčil uradno izjavo, ki jo je objavila Mednarodna zveza katoliškega tiska ob sklepu svojega simpozija, ki je bil v Ljubljani od 4. do 8. julija. V izjavi je rečeno, da so se člani in časnikarji Mednarodne zveze katoliškega tiska zbrali v Ljubljani ob tisoč letnici smrti sv. Metoda in razmišljali o odgovornosti katoliških časnikarjev za Cerkev in Evropo.

»Ko se zavedamo pomena svetih bra-
tov Cirila in Metoda za miroljubno evangelizacijo slovanskih narodov in njenega prispevka z govorno in pisano besedo, nadaljuje izjava, smo hoteli s tem srečanjem na kraju, kjer se srečujejo različne evropske kulture, napredovati na poti iskanja svoje lastne istovetnosti.« »Ko se soočamo z Evropo, ki prepogosto razglaja propad krščanskih vrednot in resnic, poudarja izjava, z mladino, ki, kot svoje obzorje, pozna le brezposelnost in uniformirano kulturo, smo kot katoliški časnikarji odgovorni, da izpolnimo pričakovanja te mladine.« »Tega ne bi smeli storiti narodnostno omejeno, naglašajo izjava, temveč ne glede na kakršne koli meje in ovire. Tako prispevamo h graditvi evropske misli, ki ne potiska več

v porabo številnih narodov in kultur naše celine.«

»Ob krizi vere sprejemamo katoliški časnikarji izziv, nadaljuje izjava, ki pomeni pospeševanje krščanskih vrednot na naši celine. Menimo, da se to dogaja, kadar smo orodje aktivnega dialoga v naši Cerkvi, in želimo, da bi vprašanja, ki se postavljajo v Cerkvi, našla rešitev v trajnem dialogu.« »Ker je po našem mišljenju izgradnja Evrope, poudarja izjava Mednarodne zveze katoliškega tiska, bistvena verska in duhovna naloga, zadeve ne bomo preprosto prepustili vladajočim politikom. Svoboda mišljenja igra odločilno vlogo pri pospeševanju javnega mnenja. Brez svobode mišljenja ni resnične izgradnje Evrope. Zato je za nas izmenjava informacij o delavnih razmerah in o življenju v različnih evropskih deželah zelo bogat učbenik. To še posebej drži za prispevke iz Vzhodne Evrope. Želimo, da bi te dežele na evropskem odru vedno bolj zavzemale mesto, ki jim pripada.« »Tako in s tem, da se odpo-vedujemo skušnjavi resignacije in pasivnosti, prispevamo k Evropi različnih kultur in ljudi,« zaključuje izjava za tisk, ki je bila objavljena v Ljubljani od sklepu simpozija.

AMERIŠKA JAVNOST ZASKRBLJENA

V vojaški bolnišnici nedaleč od Washingtona se še vedno zdravi ameriški predsednik Ronald Reagan, ki so mu prejšnji teden s kirurškim posegom odstranili rakasti izrastek na črevesju. Bolnik je kirurški poseg dobro prestopal in se dobro počuti. V bolnišnici se bo moral zdraviti še kakih deset dni.

Vest o kirurškem posegu in zlasti uradno sporočilo, da je bil rakasti izrastek maligne narave, sta povzročila zaskrbljenost v ameriški javnosti, ki se zaveda, da ima predsednik po ustavi ogromno oblast. Reagan sicer že opravlja vse svoje državniške dolžnosti, vendar se je na njegovo željo nastanil v Beli hiši podpredsednik Bush, tako da je v vsakem trenutku zajamčena kontinuiteta oblasti.

KAKŠNA JE USODA ANDREJA SAHAROVA?

Čuden molk v zvezi z usodo glavnega ruskega disidenta, Nobelovega nagrajenca za mir Andreja Saharova, ki je že peto leto konfiniran v mestu Gorkij, zaskrbljuje svet.

Njegova žena, je ob koncu minulega meseca poslala iz omenjenega mesta razglednico svoji hčerki, ki živi v Združenih državah. Nenavadno v tekstu je dejstvo, da gospa Bonner izreka pozdrave samo v lastnem imenu. Doslej je ob podobnih priložnostih vedno pisala tudi v imenu moža, s katerim deli usodo konfinacije. Svojci se zdaj sprašujejo, če je tako sestavljena razglednica le naključje ali pa skriva kak signal. Zdravstveno stanje Andreja Saharova je namreč že večkrat bilo zaskrbljujoče, zato je neobičajen pozdravni dopis vzbudil določeno zaskrbljenost.

SOVJETSKI DIPLOMAT PREŠEL K AMERIKANECM

Še en sovjetski diplomat je prelomil s svojo državo in se zatekel na Zahod. Gre za bivšega prvega tajnika sovjetskega veleposlaništva v Atenah, Sergeja Bohaneja. Potrdilo je prišlo iz Washingtona, kjer je glasnik zunanjega ministrstva izjavil, da je diplomat v Združenih državah in da je tja prispel po lastni volji in želji.

Po pisanju nekega grškega časopisa, ki so ga v Washingtonu neuradno potrdili, Bohane ni bil navaden diplomat, marveč izvedenec sovjetske vojaške obveščevalne službe. Pravijo, da je Amerikancem posredoval dragocene podatke o sovjetskih stikih s teroristi, sindikalisti in pacifisti na Zahodu.

PAPEŽ NA GRAN SASSU

Papež Janez Pavel II. je nepričakovano kot turist v petek, 12. t.m., prispel na največjo goro v Apeninih na Gran Sasso.

Krajevne oblasti so bile presenečene ter se o tem niso hotele izreči. Prav tako je molčal Vatikan. Papež je prispel na Gran Sasso iz svojega poletnega bivališča v Castelgandolfo pri Rimu. Spremljale so ga z avtomobilom tri ali štiri druge osebe. Janez Pavel II. se je ustavil pri nekem umetnem jezeru, kjer se je zadržal nekaj ur na oddihu.

LETOŠNJI TABORI**TRŽAŠKIH SKAVTOV IN SKAVTINJ**

Tržaški del Slovenske zamejske skavtske organizacije je letos pripravil za svoje članice in člane štiri poletne tabore. Po predvidevanjih bodo zajeli 240 aktivnih skavtov in skavtinj.

Najstarejši so že od 10. julija na svojem taboru. Prvi del je imel značaj potovalnega tabora po Karavankah, drugi, stalni del, ki se bo končal 20. julija, pa poteka pri vasi Zabiče južno od Ilirske Bistrice.

Srednja starostna veja — izvidniki in vodnice — bo imela dva tabora. Tabor A bo v Viškorši v Karnajski dolini (videmska pokrajina) od 22. julija do 5. avgusta. Tabor B pa bo pri vasi Zabiče (Ilirska Bistrica) od 29. julija do 12. avgusta.

Najmlajši — volčiči in veverice — bodo prav tako taborili pri Zabičah od 2. do 13. avgusta.

OB ZAKLJUČKU**PREDAVANJ WWF**

Pred kratkim se je končal drugi niz predavanj, ki jih je tržaški odsek W.W.F., pod pokroviteljstvom šolskega skrbništva, priredil na temo »Naravno okolje tržaške pokrajine - favna, flora in ozemlje«.

Tečaj je bil namenjen učiteljem in vzgojiteljem osnovnih, srednjih in višjih srednjih šol ter seveda članom W.W.F.. Predavanja, ki so se vršila na šoli »A. Volta«, so doživela precejšnje zanimanje. Predavali pa so priznani strokovnjaki: dr. Franco Perco, dr. Franco Cucchi, dr. Fabrizio Martini, arh. Roberto Barocchi in dr. Fabio Gemiti.

Ob sklepu predavanj so tečajniki obiskali še botanični vrt »Carsiana«, ki je že sam po sebi zanimiv in vsekakor vreden obiska. Obisk vrta bo odslej gotovo olajšan, ker na to botanično znamenitost spominjajo številne table, ki jih je pristojna oblast postavila na cestna križišča, ki peljejo do Gabrova.

NA VEJNI V SPOMIN NA SV. METODA

Apostolstvo svetega Cirila in Metoda iz Trsta je v nedeljo, 14. t.m., priredilo pobožnost v Marijinem svetišču na Vejni. Tako so se končale slovesnosti letošnjega jubilejnega leta, ob 1100-letnici smrti svetega Metoda. Proslavljanje svetih bratov je bilo prav zaradi te okrogle obletnice še posebej slovesno. Prejšnji teden so namreč, kot smo že pisali, na Repentabru uprizorili igro prof. Artaca »Blagovestnika z Vzhoda«, igro je režiral Adrijan Rustja. Šlo je za kulturni del proslavljanja, ki je doživelo velik odmev v slovenski zamejski javnosti na Tržaškem. Po več letih premora je bila namreč obnovljena tradicija dramske uprizoritve na Tabru, ki so v preteklosti privabljalale veliko množico

Nedeljska slovesnost je imela izrazito verski značaj. Slovesno daritev je vodil no-

vi koprski škof pomočnik Metod Pirih. Somaševali pa so štirje zlatomašniki in sicer devinski dekan Ivan Kretič, Franc Malalan z Vejne, povirski župnik Jože Milič in dr. Anton Požar, profesor na malem sementišču v Vipavi. Ob zlatomašnikih je maševal še srebrnomašnik Silvo Šuligoj iz Trsta in dva letošnja primorska novomašnika: Jože Tomažič iz Vrhpolja pri Vipavi in Alojz Suban iz Šturij pri Ajdovščini.

Slovesno sveto mašo so s petjem spremljali pevci raznih cerkvenih pevskih zborov s Tržaškega, ki jih je vodil dr. Zorko Harej, sodelovali pa so tudi številni skavti in skavtinje. Kot običajno se je tudi nedeljska pobožnost končala pri oltarju svetih bratov Cirila in Metoda pod cerkvijo, kjer se je pri blagoslovu zbrala velika množica vernikov, ki so v nedeljo prišli na Vejno.

Mladinska sekcija Slovenske skupnosti: pogled nazaj in naprej

Prejšnji teden so odborniki Mladinske sekcije Slovenske skupnosti imeli zaključne seje na pokrajinskih ravneh in na deželni ravni. Pregledali so delovanje sekcij iz Trsta in Gorice v letošnji sezoni. Po obnovitvi sekcij v Trstu in Gorici so mladinci v Ssk začeli svojo dejavnost z novim zagonom. Naj tu omenimo nadvse uspeli deželni kongres Mladinske sekcije v Nabrežini, udeležbo pri seminarju evropskih manjšin v Švici, sodelovanje pri sestavi dokumenta za globalno zaščito, katerega pobudnik je bilo Združenje federalistične mladine v Italiji, na koncu pa še vsestransko angažiranost mladih Ssk v predvolilnem obdobju.

Mladinci so se tudi pogovorili o bližnjih

pobudah v novi politični sezoni. V jeseni bo Mladinska sekcija Ssk skupaj z Mladinskim odborom SKGZ, ZKMI in SSO organizirala Tabor narodnosti, to je tridnevno srečanje predstavnikov narodnih manjšin, ki živijo v obmejnih pasovih Slovenije in predstavnikov mladih matičnega naroda. Mladinska sekcija pa bo pripravila za svoje člane seminar ideološkega značaja, na katerem bo govor o miselnih predpostavkah politike Ssk. Na srečanju bodo začrtane tudi organizacijske smernice dejavnosti mladih Ssk.

V oktobru bodo mladi Ssk skupaj s Tržaškim mešanim zborom in ansamblom »Siromaki« iz Gorice vrnili obisk mladincem nemške narodnostne skupnosti na Danskem.

Mladinska sekcija skupaj z nekaterimi političnimi organizacijami pa bo predstavila v jeseni poseben dokument senatni komisiji, ki mora izoblikovati zakon za globalno zaščito Slovencev v Italiji. Dokument, ki ga je sestavila Zveza federalistične mladine Italije, zahteva čimprejšnjo odobritev zakona za globalno zaščito naše manjšine. Poleg tega namerava Mladinska sekcija ustanoviti komisijo in finančni sklad, da bi omogočila tistim, ki si to želijo, spremembo potujčenega imena oziroma priimka v slovensko obliko.

—o—

KOKOROVEC PRVI MED MLADINCI

Samo Kokorovec, že uveljavljeni kotalkar Poleta, je na kotalkarskem tekmovanju za evropski pokal v Palermu dosegel prvo mesto med mladinci. Na tekmovanju so nastopili še kotalkarji iz Zahodne Nemčije, Španije, Italije in Jugoslavije. Na tekmovanju je Kokorovec pokazal veliko gotovost in suverenost, četudi njegovi trenerji trdijo, da ni še v najboljši kondiciji. V teh dneh se namreč intenzivneje pripravlja na državno prvenstvo, ki bo v Riminiju, nadeja pa se, da bo v avgustu šel na evropsko prvenstvo, ki bo letos v Zvezni republiki Nemčiji.

KMETIJSKI DNEVI 1985

Tiskovni urad kmetijskih dnevoev sporoča, da bo letošnja prireditev potekala od četrtega 12. do vključno ponedeljka 16. septembra.

Osrednja misel letošnjih Kmetijskih dnevoev bo posvečena negi in vzdrževanju okolja z gledišča kmetijskih dejavnosti.

Odbor Kmetijskih dnevoev vabi k sodelovanju kmetovalce, vrtnarje, živinorejce, zadrage, trgovce s kmetijskimi stroji in fitofarmaceutskimi pripravki, mlekarne in sirarne in vse, ki se na kakršenkoli način ukvarjajo z zemljo in z okoljem poklicnega ali part-time kmeta, da pripomorejo k nadaljnjemu razvoju in uveljavitvi manifestacije.

Bistvena novost letošnjih Kmetijskih dnevoev je, da bodo vinogradniki lahko naravnost prodajali svoje vino, kar bo občutno doprineslo k pristnosti praznika.

Vinogradniki, ki nameravajo razstavljati in prodajati svoj pridelek na Kmetijskih dnevih, naj se prijavijo do 19. julija, na občini v Dolini v uradu št. 32, kjer bodo dobili vsa natančna pojasnila.

Seznam ostalih razstav vključuje tudi letos prodajo sadja in zelenjave, poljščin,

grozdja, krompirja, mleka in mlečnih izdelkov, olja, medu, perutnine, malih živali, prašičev, goveje živine in podobno.

Razstavljalci, ki želijo sodelovati na Kmetijskih dnevih 1985, bodo dobili vsa potrebna navodila na občini v Dolini v že omenjenem uradu št. 32.

Za vinogradnike zapade rok za prijavo v petek, 19. julija, za ostale razstavljalce pa bo zapadlost roka pravočasno objavljena.

—o—

ZAVOD »ZDRUŽENI SVET«

Zavod »Združeni svet« v Devinu bo imel 26. julija prvi seminar o biofiziki ter o molekularni biologiji. Seminar se je začel v torek, 16. t.m. Navzočih je okrog 60 raziskovalcev iz Italije ter iz drugih dežel, ki so članice Skupnosti Alpe-Adria.

Zasedanje je financirala deželna uprava Furlanije-Juljske krajine ter je povezano z odprtjem pri Panih mednarodnega središča UNIDO. Začetna govora sta imela rektor tržaške univerze Fusaroli ter deželni odbornik za kulturo Barnaba.

S seje izvršnega odbora Slovenske skupnosti v Trstu

Pokrajinski izvršni odbor Slovenske skupnosti v Trstu je na svoji zadnji seji obravnaval krajevni politični položaj in še zlasti oblikovanje novih večin v Miljah in Devinu-Nabrežini, to je v občinah, kjer še niso izvolili novih odborov. Govor pa je bil tudi o pogajanjih med političnimi silami na pokrajinski in deželni ravni za vstop socialistov v odbora na tržaški občini in pokrajini. Na seji so tudi obravnavali sklep občinskega odbornišтва za decentralizacijo, da pripravi in natisne knjižico z napotki o raznih upravnih postopkih in oskrbi dokumentov. Zamisel samo so, kot poudarja tiskovno sporočilo, pozitivno ocenili. Prav tako tudi dejstvo, da je bila knjižica natisnjena v italijanščini in slovenščini. Nesprejemljivo pa je dejstvo, da knjižice v slovenščini niso razdelili po vseh rajonskih sosvetih, ampak samo na Opčinah in na Proseku. Zato je strankino tajništvo naročilo izvoljenim predstavnikom Slovenske

skupnosti v krajevnih sosvetih tržaške občine, naj preverijo dejansko stanje in zahtevajo tudi slovensko knjižico.

Tiskovno sporočilo nato še navaja, da se je izvršni svet seznanil z osnutkom posebnega dokumenta o gospodarski politiki, predvsem v zvezi z mednarodnimi cestnimi povezavami ter tržaškim pristaniščem in zaledjem, kar bo predmet bližnjih razgovorov s slovenskimi gospodarskimi strokovnjaki s Koprškega, ker je rešitev tega vprašanja v obojestranskem interesu, kakor je bilo ugotovljeno in dogovorjeno na zadnjem srečanju z delegacijo Obalnega medobčinskega sveta Socialistične zveze delovnega ljudstva iz Kopra.

—o—

UMRL JE INŽ. IVAN STANIČ

Na domu v Trstu je v sredo, 10. t.m., preminil šolnik inž. Ivan Stanič. Devetega avgusta bi bil praznoval 85. rojstni dan. Izhajal je iz revne tržaške družine, študiral pa je na realki v Ljubljani in Idriji. Leta 1925 je diplomiral iz gradbenega inženirstva v Bologni. Pred razpustom je bil cenilec v številnih slovenskih denarnih zavodih na Primorskem in pri zavarovalnici RAS.

Po obnovitvi slovenskega šolstva v Trstu se je posvetil poklicu profesorja. V industrijski šoli v Rojanu je bil od 1. oktobra 1949 do upokojitve 30. septembra 1967 profesor matematike in fizike. Od leta 1955 do 1967 pa je bil v Rojanu tudi ravnatelj. Bil je med ustanovitelji Slovenskega gospodarskega združenja v Trstu. Kdor ga je poznal, ga bo ohranil v lepem spominu.

—o—

Tržaški orožniki so izvedli širokopotezno akcijo proti razpečevalcem mamil. Ob sklepu te akcije so orožniki na Tržaškem aretirali 29 ljudi, v Vidmu 3 osebe, v Gorici 1, v Milanu 6, po eno osebo v Bergamu in Palermu ter dve osebi v Padovi.

—o—

»Poletni živ-žav« v Nabrežini

Športno društvo »Sokol« in kulturno društvo »Igo Gruden« že nekaj let zaporedoma prirejata v poletnih mesecih na igrišču »Sokola« v Nabrežini petnajstdnevni poletni center za otroke.

Letošnja pobuda je stekla v ponedeljek, 15. t.m., ko so na igrišče Sokola prišle prve skupine otrok. Seveda so se pobudniki in animatorji letošnjega poletnega centra temeljito pripravili, da je vse takoj dobro steklo. Izbrali so si hvaležno temo: spoznavanje domačega okolja in vasi. Seveda pa so to splošno temo še razdelili na štiri podnaslove. Otroci in njihove animatorke bodo skušali v teh dneh čim več zvedeti o morju, gozdu, javnih ustanovah in poklicih. V ta namen so tudi otroke razdelili v štiri skupine, ki se bodo dnevno ukvarjale z eno ali drugo temo. Seveda pa bo med delom prišlo tudi do zamenjav, tako da se bodo udeleženci poletnega centra seznanili z vsemi štirimi temami letošnjega delovnega načrta.

V nekem smislu bo to prijetna in neobičajna šola življenja. Otroci bodo imeli priložnost, na neposreden način stopiti v stik z naravo in ljudmi, seznaniti se z dejavnostjo širokega kroga obrtnikov in drugih delavcev ter si tako ustvariti bogate izkušnje, ki jim bodo gotovo koristile v prihodnosti.

—o—

OBISK IZ SLOVENIJE

Vodstvo in osebje nadškofijske hiše v Ljubljani si je v soboto, 13. t.m., privoščilo izlet po Tržaškem in Istri za razvedrilo in oddih po zelo intenzivnem delovnem obdobju.

Na kratkem obisku v naših krajih so bili ljubljanski nadškofof in slovenski metropolit dr. Alojzij Šuštar, pomožni škof dr. Stanislav Lenič, kancler Franc Vrhunc, tajnik Franc Mihelčič, arhivar dr. Franc Dolinar, več sester in drugih sodelavcev iz kurije. Gostje so se med drugim zadržali v Marijinem domu v ul. Risorta v Trstu.

Iz Goriške

Ukrepi za Trst in Gorico

Proračunski odbor poslanske zbornice bo proti koncu julija pričel razpravljati o vladnem zakonskem osnutku v korist Trsta in Gorice ter o zakonskih predlogih komunistov in socialistov za gospodarsko in industrijsko sodelovanje na italijansko-jugoslovanski meji, med drugim s prostimi carinskimi conami.

K sodelovanju naj bi pritegnili ne samo Italijo in Jugoslavijo, marveč tudi Avstrijo in Evropsko gospodarsko skupnost ter celo SEV, to je članice sovjetskega gospodarskega tabora.

Predsedstvo parlamentarnega odbora bo 23. julija pričelo posvete s političnimi in družbenimi silami. Na posvete so povabili deželni odbor Furlanije-Juljske krajine, predsednike štirih pokrajin, župane Trsta, Gorice, Vidma in Pordenona ter predstavnike treh sindikalnih zvez CGIL, CISL in UIL. Za vladni osnutek bo poročevalec poslanec Coloni ter za zakonska predloga komunistov in socialistov poslanec Carrus.

SREČANJE VERNIKOV IZ TREH DEŽEL

V svetišču misijonske Matere božje v Tricesimu bo v soboto 17. avgusta srečanje vernikov iz Furlanije-Juljske krajine, Koroške in Slovenije. Romanje bodo vodili ljubljanski metropolit Šuštar ter škofa iz Vidma in Celovca Battisti in Kapellari.

Ta romanja za utrditev prijateljstva in miru so pričeli leta 1982 ter so bila doslej na Sv. Višarjah, na Brezjah in pri Gospe Sveti. Med obredi v Tricesimu bodo tudi počastili 1.100-letnico smrti slovanskega apostola sv. Metoda.

17 MILIJARD OD EVROPSKEGA PARLAMENTA

Evropski parlament je v petek, 12. t.m., nakazal 17 milijard lir za razvoj novih gospodarskih dejavnosti na področjih, ki so zašla v krizo zaradi ladjedelništva. Ugotovil je med drugim, da prihajata v poštev pri izkoriščanju omenjenih nakazil tudi tržaška in goriška pokrajina. Vsota za naše kraje bo sicer skromna, vendar je italijanska vlada dobila novo spodbudo, da izoblikuje posebne načrte za premostitev gospodarske krize v Julijski krajini.

Glede krize ladjedelništva, ki je prizadela naše kraje, je v evropskem parlamentu posegel tržaški komunistični evropski poslanec Rossetti.

—o—

NESREČA V KITAJSKEM RUDNIKU

V nedeljo, 14. t.m., je v svet prodrla vest o rudniški nesreči na Kitajskem: 47 rudarjev je izgubilo življenje med eksplozijo, ki je nastala v premogovniku v južni pokrajini Guangdong. V trenutku nesreče je bilo v rovih nad sto rudarjev. Reševalnim skupinam je uspelo rešiti nad polovico zasutih, čeprav je eksplozija povzročila usad kakih dva tisoč ton premoga. Podrobnosti o nesreči niso znane.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Koncertna dejavnost »Gallus Consorta«

Tržaška komorna skupina »Gallus Consort«, ki jo vodi prof. Miloš Pahor, in se že leta posveča preučevanju in izvajanju baročne in sploh stare glasbe, je na začetku tega poletja imela zelo bogato koncertno in pedagoško dejavnost.

Miloš, Dina in Irena Pahor, ki predstavljajo jedro skupine, so nastopili na koncertu, ki so ga imeli 9. junija v Čedadu, konec meseca in prve dni julija pa so bili v Sibeniku, kjer so se udeležili letošnjega »25. Festivala djeteta«. Gre za zelo znano pedagoško pobudo, ki je posvečena mladim. Skupina »Gallus Consort« je tako nastopila s samostojnim koncertom, ki so ga imeli 30. junija, nato pa so njeni člani vodili štiridnevni glasbeni tečaj, ki je mladim udeležencem skušal približati svet baročne glasbe in smiselnega izvajanja glasbe iz tega obdobja. Skupaj s tečajniki pa so za konec poskrbeli za priložnostno akademijo.

V soboto, 6. julija, je ta komorni ansambel nastopil na gradu v Arcanu v sklopu koncertov, ki jih prireja Odbor za grajske pobude in nosijo skupni naslov »Večer na gradu«. Pobuda doživlja letos četrty niz koncertov in je nastala na željo Zavoda za ohranitev zgodovinskih gradov Furlanije-Juljske krajine, ki že leta skuša ovrednotiti spomeniško in kulturno premoženje, ki ga predstavljajo gradovi in druge utrjene zgodovinske stavbe.

Zadnji koncert, ki je tudi doživel velik uspeh pri občinstvu, pa je »Gallus Consort« imel v evangeličanski cerkvi v Trstu, v četrtek, 11. t.m., zvečer. Bilo je to res edinstveno doživetje, saj se je trio Pahor predstavil z monografskim koncertom Haendlovih komornih del. V prvem delu so to bile tri sonate, ki so ob zvoku baročne flav-

te, klavičembala in viole da gamba zazveneje v polnosti svojega baročnega zvoka. Haendel je namreč znal pisati glasbo, ki je bila živ odraz tedanje družbe. Prav v tem pa je bila tudi skrivnost njegove priljubljenosti pri sodobnikih, še posebej če ga primerjamo z Bachom ali Scarlattijem, katerih obletnico tudi praznujemo letos. Prva in tretja sta bili napisani za kljunasto flavto in spremljavo v basso continuo, druga, v C duru, je bila napisana za violo da gamba in klavičembalo. Izvajali sta jo Irena in Dina Pahor. V drugem delu smo slišali Sonato v H molu, Ario z variacijami za klavičembalo in za konec še Sonato v G duru.

Izvedba tria »Gallus Consort« je bila vseskozi na neoporečno visoki poustvarjalni ravni. Vsak poslušalec je užival ob poslušanju na videz lahkotnih Haendlovih del, ki predvsem glede smiselne oblikovanja glasbenega stavka, zahtevajo precejšnjo mero okusa in izkušenj na področju izvajanja glasbe iz tega obdobja. To pa je gotovo ena najvidnejših značilnosti skupine »Gallus Consort«.

—O—

Te dni se mudi na obisku v Furlaniji-Juljski krajini odposlanstvo Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije. Odposlanstvo je gost deželnega odbora krščanskodemokratske stranke. Pri pogovorih sodeluje jugoslovanski generalni konzul v Trstu Drago Mirošič. Pred odhodom iz dežele bo odposlanstvo Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije sprejelo v Gorici enotno delegacijo slovenske narodne manjšine v Italiji.

Zanimiva arheološka odkritja

Mezopotamija velja za področje, ki je že v davni preteklosti doživelo velik kulturni razcvet. Posebno v zadnjih letih so arheologi odkrili vrsto dokazov o izredno bogati, visoki in cvetoči omiki, ki so jo izoblikovali ljudje na tem področju 3000 let pred Kristusovim rojstvom.

Največje in najdragocenejše najdbe zadnjih let so prišle na dan med izkopavanji v krajih Tell Hariri, nekdanje se je mesto imenovalo Mari, v dolini Efrata in kraju Tell Mardikh v osrednji Siriji, kjer je nekdanje stalo mesto Ebla.

Dragocenih odkritij tokrat ne predstavljajo samo razni predmeti, kipi božanstev ali kraljev, umetniško izdelana posoda itd., ampak predvsem prave »knjižnice« glinenih tablic, ki so do danes ohranile dragocene podatke o preteklosti teh nekdanjih cvetočih mest.

Arheologi so doslej izkopali 17.000 tablic v Eblu in 30.000 glinenih, s klinopisom popisanih tablic v Mari. Pravzaprav ne gre za nova arheološka odkritja, saj je prva izkopavanja na področju Eble opravil leta 1933 arheolog Parrot.

Vsebinska izkopanih tablic je zelo pestra. V glavnem gre za kupoprodajne pogodbe, pravne in sodne zapise, inventarije, sezname blaga raznih trgovcev, anagrafski podatki, kot so poročne pogodbe ali rojstva, smrti itd. Vsi ti zapisi pa nam kažejo zelo dinamično življenje teh antičnih mest. Bila so bogata mesta. Njihovo blagostanje pa je v glavnem temeljilo na trgovini in na, za tisti čas, visoko razvitem kmetijstvu.

V nekdanjem mestu Mari so med drugim odkrili arhiv kraljeve palače. V njem je bilo ogromno dragocenih zapisov, ki osvetljujejo preteklost mezopotamske kulture. Zanimiv je recimo seznam, ki so ga odkrili v tem arhivu. Gre za seznam, ki so ga sestavili asirski osvajalci, ko so zasedli mesto. V njem najdemo opis neverjetnih količin dragocene opreme in plemenitih kovin, ki so jih odkrili ob zasedbi mesta.

Kot smo že rekli je večina tablic pretežno gospodarskega ali pravnega značaja. Nekatere hranijo dragocene podatke o verskem življenju, trgovinski in proizvodni dejavnosti meščanov in celo o njihovem umetniškem okusu.

Tudi tablice, ki so jih odkrili v Eblu, kažejo na to, da je mesto (propadlo je okrog leta 1650 pr. Kr.), imelo bogate trgovinske stike z Egiptom. Njeni prebivalci pa so živeli v sorazmerno visoko civilizirani družbi s kapilarno in učinkovito družbeno ureditvijo.

Kot smo že mimogrede nakazali je torej največja zanimivost teh arheoloških odkritij prav v zgodovinskih-direktnih in indirektnih informacijah, ki jih zgodovinarji dobijo ob urejanju gradiva, ki so ga doslej hranili klinopisi mestnih arhivov Mari in Eble. To zahtevno delo bo gotovo trajalo še veliko let. Vendar že ob prvih analizah zbranega gradiva je razvidno, da bo to delo bistveno pripomoglo k boljšemu poznanju prvih, najzgodnejših visoko razvitih človeških naselbin in družb na področju Mezopotamije.

Ludvik Čepon: »Na pragu«

Te dni je izšla v samozaložbi v Trstu nova knjiga Ludvika Čepona z naslovom NA PRAGU. Avtor je slovenski teolog, ki že dolga leta poučuje vzhodne religije na St. Vincent College, Latrobe, Pensilvanija, Združene države. Na tej ameriški šoli poučuje tudi semitske jezike, nemščino in ruščino. Dr. Čepon je bil posvečen v mašnika leta 1934, doma je iz Horjula na Notranjskem, star pa je 77 let.

Martin Jevnikar v sestavku »Knjigi na pot« takole pravi: »V novi knjigi NA PRAGU je (avtor) združil 23 razmišljanj o važnejših vprašanjih krščanske vere. Začenja z Veliko nočjo, ki je 'praznik življenja in smrti', velika zadeva in skrb našega življenja', saj sloni vsa krščanska vera na Kristusovem vstajenju. Govori o Bogu in veri, ki ga ni mogoče dokazati, ker 'vera ni isto kot vedenje — če je kaj vedenje, potem isto ne more biti vera'. Ustavlja se pri ateizmu, razvojni teoriji, pri človekovi podobnosti Bogu, pri izvirnem grehu, desetih zapovedih, osmerih blagih, pri moralnih in etičnih naukih ...

»Prav v ekumenskem duhu jasno postavlja druge vere na njihovo mesto, češ da 'niso napačne', so samo nepopolne, predstopnja do končne resnice, ki je krščanstvo ... različne vere so kakor različne steze, ki vodijo k istemu cilju, kakor se različne turistične poti od raznih strani gore končno srečajo na vrhu, ki je končni cilj».

»Knjiga se sklepa z božičem in božičnimi običaji — nadaljuje Martin Jevnikar — ki so tako globoki, da so tedaj naša 'srca kvišku', res pri Gospodu.«

»Knjiga za našo osebno obogatitev in izpopolnitev — zaključuje Martin Jevnikar — napisana v pokoncilskem duhu, ki se bo po pisateljevem prepričanju še poglobil in razširil, saj smo šele 'na pragu' v razumevanju vere in življenja po njej. Avtorju se pozna globoko poznanje drugih ver, zato se suvereno sprehaja med njimi, jih primerja in navaja, kaj je v njih dobro in kaj nepopolno. V knjigi nam je prepričljivo pojasnil vrsto vprašanj krščanske vere, ki jih je težko razumeti, ker je Sv. pismu božja beseda 'oblečena v človeško govorico; zato jo je treba približati duhu in dobi«.

Za risbo na ovitku je poskrbela profesorica Ester Sferco, knjigo pa je natisnila tiskarna Graphart v Trstu.

—□—

»Priatelj telefon«

Človek v sodobni družbi je čedalje bolj osamljen in odrinjen in bo zato vedno bolj potreben pomoči. To misel so te dni poudarili v Rimu, kjer se je začelo svetovno zasedanje službe »telefon v sili« ali »Priatelj telefon«, kot jo tudi imenujejo. Zborovanja se je udeležilo nad 600 predstavnikov prostovoljcev ob telefonu iz dvajsetih evropskih držav ter iz Združenih držav in Hong Konga. V vseh omenjenih državah je teh prostovoljcev okrog 30 tisoč. V Rimu so si izmenjali izkustva o svojem nesebičnem delu.

Kot je naglasil eden izmed prvih govornikov, mora biti prostovoljec ob »priatelju telefonu« predvsem ponižen: zavedati se mora, da sam ne bo reševal neznanca v stiski, marveč da mora le dati svoj prispevek v imenu družbe, ki bi morala, pa večkrat ne zmore, opraviti dolžnosti do svojih osamljenih in obupanih članov. Svečanosti ob odprtju zasedanja se je udeležil tudi minister za zdravstvo Degan, čigar sin opravlja službo »prostovoljca ob telefonu« v Mestrah.

»Sožitje mora temeljiti na spoštovanju ustavnih določil«

Bocenski pokrajinski svet in tirolski deželni zbor sta 6. t.m. na skupnem zasedanju v Brixnu obhajala 40. obletnico konca druge svetovne vojne, pri čemer sta počastila spomin žrtev nacistične in fašistične diktature. Na slovesnosti sta bila prisotna predsednik Južnotirolskega pokrajinskega odbora Silvius Magnago in tirolski deželni glavar Wallnoeffer. Še prej sta odposlanstvi obeh zborov položili vence na italijanskem vojaškem pokopališču v Bocnu, na avstroogorskem pokopališču in pred obeležje, ki spominja na nacistično taborišče v Bocnu.

V stolnici v Brixnu je bil nato verski obred, čemur je sledilo skupno zasedanje, na katerem sta spregovorila predsednika bocenskega pokrajinskega sveta Gebert Deeg in predsednik tirolskega deželnega zbora Josef Thomann. Oba zbor sta sklenila, da bosta skupno priredila spominsko slovesnost ob koncu druge svetovne vojne na skupnem zasedanju, ki je bilo v letošnjem marcu v Innsbrucku. Gre za manifestacijo, ki spada v okvir rednega prijateljskega sodelovanja med bocensko pokrajinsko upravo in tirolskim deželnim zborom.

Predsednica pokrajinskega sveta v Bocnu Gebert Deeg je med drugim omenila zloglasni berlinski sporazum z dne 23. junija leta 1939 med Hitlerjem in Mussolinijem, po katerem so bili Južni Tirolci prisiljeni optirati za »Reich«, če so hoteli ostati Nemci, ali se pa odločiti za Italijo in se s tem odpovedati lastni narodni in kulturni biti. Na osnovi tega sporazuma je 110.000 Južnih Tirolcev zapustilo svoje rojstne kraje in se izselilo v Nemčijo, tako da se jih je le 40.000 po vojni vrnilo v svojo domovino. Govornica je omenila povojno dogajanje in sedanji položaj na Južnem Tirolskem, ter v tej zvezi poudarila, da je novi avtonomni statut pokrajine imel pozitivne učine

ke za vse državljane, ne glede na njihovo jezikovno pripadnost. Govornica je v tej zvezi priznala, da obstaja v zadnjem času neka zaskrbljenost med prebivalstvom, a je na koncu izrazila prepričanje, da bodo vsi naredili vse, kar je mogoče, da bo konec takšni zaskrbljenosti in da se bo zajamčilo mirno sožitje med vsemi tremi jezikovnimi skupnostmi, se pravi med Nemci, Italijani in Ladinci. To sožitje — je dejala — mora temeljiti na spoštovanju ustavnih določil o zaščiti narodnih in jezikovnih manjšin.

—o—

Štirje izvedenci ameriškega civilnega letalstva so izvršili natančen pregled vseh varnostnih naprav na mednarodnem letališču v Atenah. Pri delu so jim pomagali funkcionarji Mednarodne organizacije za letalski promet in funkcionarji grške vlade. Ob sklepu pregleda so ameriški izvedenci izjavili, da je letališče v Atenah morda eno najvarnejših letališč na svetu. Po preusmeritvi potniškega letala ameriške družbe TWA, ki je bilo na poletu iz Aten v Rim, so na račun grškega letališča in njegovih varnostnih naprav letele hude kritike. Washingtonske oblasti so celo svetovale ameriškim državljanom, naj ne potujejo z letali v grško prestolnico.

—o—

IZGREDI V JUŽNI AFRIKI

V črnskih četrtih in mestih Južne Afrike se nadaljujejo protestne demonstracije in izgredi. Na začetku tega tedna je policija ubila osem oseb, ranjencev pa je bilo na desetine. Črnci demonstrirajo v getiziranih mestih zaradi brezposelnosti in proti krajevnim upravam, ki sodelujejo z oblastmi.

NOVICE

V socialdemokratski stranki v Furlaniji-Juljski krajini je nastala, kot vse kaže, huda kriza. Iz stranke sta izstopila dva vidnejša predstavnika, in sicer deželni odbornik za turizem Carlo Vespasiano in videmski pokrajinski odbornik Herbert Rosenwirth. Slednji je med drugim izjavil, da je obstoj dveh socialističnih strank v državi neupravičen, potem ko je krmilo socialistične stranke prevzel Bettino Craxi.

—□—

V italijanski javnosti vlada zanimanje za potek in zaključke drugega vrhunškega srečanja med predstavniki političnih strank vladne večine. V pričakovanju tega srečanja je predsednik vlade Craxi posredoval političnim tajnikom petstrankarske koalicije dokument, ki obravnava gospodarska in družbena vprašanja, problem brezposelnosti, vprašanje razvoja na Jugu, problem nekaterih institucionalnih sprememb, področje pravosodja, varnosti in demokratičnega reda v državi. Nekateri politični predstavniki menijo, da se bo preverjanje vladnega programa nadaljevalo in da bo še več skupnih sej med predsednikom vlade in voditelji večinske koalicije.

—□—

Na predsedniških volitvah v Boliviji je prejel največ glasov desničarska stranka bivšega bolivijskega predsednika, generala Huga Banzerja. Parlament bo moral 2. avgusta izbrati novega predsednika, kajti nobena stranka ni na volitvah prejela predpisane večine. Voditelj levega nacionalnega gibanja Paz Estenssoro je prejel 26,08 odstotka glasov, komunist Paz Zamora 10,18 odstotka. Parlament bo moral predsednika izbirati med zgornjimi tremi kandidati.

ZGODOVINA ČEVLIARSTVA V MIRNU

0000 ANTON VUK 0000000000000000 3 0000

Mirenski čevljarji so tudi v begunstvu nadaljevali svoje prosvetno udejstvovanje, prirejali so pevske in igralske nastope ter tako dajali pobudo domačinom, od katerih so bili mnogi pod vplivom nemškutarstva. Pri tem in ostalem udejstvovanju je begunce posebno podpiral takratni župan v Mozirju dr. Goričar.

Prvo poskusno zborovanje za osamosvojitve jugoslovanskih narodov se je vršilo v obširni baraki čevlarske zadruga. Sklic ga je in na njem govoril državni poslanec dr. Vrstovšek. Izjavil je, da si je izbral za to zborovanje naše begunsko taborišče, ker ima v Primorje zaupanje. Zborovanje se je posrečilo kljub navzočnosti in intervenciji žandarjev. Mirenski begunci so se pozneje udeležili tudi drugih enakih zborovanj, t.j. v Sv. Mihaelu pri Gornjem gradu in na velikem zborovanju v Žalcu. Po zaključku vojne so se mnogi mirenski begunci javili kot prostovoljci v jugoslovanske odrede in bili poslani na Korško.

Po umiku italijanske armade na Piavo je zadruga že spomladi leta 1918 začela ob-

navljati ruševine tovarne v Mirnu in pripravljati predpogoje za vrnitev beguncev. V ta namen je zadruga demontirala na bližnjem Krasu nad 100 italijanskih vojaških barak in jih pripeljala v Miren na domove posameznih družin, ki so bili v vojni porušeni. Ustanovila je v Mirnu ljudsko kuhinjo in zavetišče za begunce, ki so prihajali za silo obdelovat polje in se zopet vračali v begunstvo pripravljati vrnitev družin. Zadruga je tudi odprla skladišče kmetijskega orodja, železnine, posode in drugih predmetov, ki so na vsem zaradi vojne prizadetem ozemlju primanjkovali. Preskrbela je tudi dve ročni mlatilnici, s katerima so omlatili prvo po vojni posejano žito.

Poleg tega je zadruga organizirala vrnitev beguncev v domačo vas, poskrbela za železniške vagone in brezplačen prevoz in spremstvo posameznih vračajočih se skupin. Tako je čevlarska zadruga spremljala begunce od maja 1915, ko so morali zapustiti domove, do vrnitve v letih 1919-20, ko je zaključila svoje poslovanje v begunstvu.

Med vojno je čevljarska zadruga nakupila še nove stroje. Z onimi, ki so bili še v rabi, in novimi, je zadruga obnovila in povečala tovarno v Mirnu. Tovarna je obstojala iz glavne stavbe 50 m v dolžini, 8 m v širini in 10 m višini, nadalje iz strojne delavnice 40 m dolžine in 8 m širine ter iz garaže in gospodarskega poslopja.

V strojni delavnici so bili v dveh vrstah montirani stroji drug poleg drugega v skupni dolžini 60 m transmisije. Zraven tega so bili montirani v drugem prostoru težki stroji za sekanje podplatnega usnja, za izrezovanje istega ter valcanje in prešenje, kakor tudi razni manjši stroji za ostalo predpripravo podplatnega usnja.

Prešivalnica nadplatov je bila še posebej opremljena s šivalnimi stroji na električni pogon ter s stroji za tenjenje, robljenje in luknjičanje nadplatnega usnja.

Za vse v tovarni nahajajoče se stroje je zadruga posedovala rezervne dele za večletno potrebo. Stavbišče površine 5.000 m² je bilo krog in krog obzidano. Tovarna je bila natrpana s pisarniško in proizvodno opremo, skladiščno opravo, orodjem, stroji in pogonskimi motorji.

Zaradi priključitve naših krajev k Italiji je zadruga po vojni izgubila precejšen del svojega naravnega trga na ozemlju, ki je bilo priključeno Jugoslaviji. Kljub temu je zadruga polagoma večala množino pro-

Svetovna razsežnost Metodovega leta

■ nadaljevanje s 1. strani

beseda se je zaslila med petjem, pri branju berila in prošenj, opazna je bila zaradi narodnih noš in slovenske zastave, pa tudi zaradi podobe svojih bratov, ki jo je za to priložnost naslikala v Parizu živeča umetnica Marjana Savinšek.

Dne 13. in 14. t.m. so bili v Murski Soboti ekumenski razgovori, na katerih so predvsem mladi razmišljali na temo »Ciril in Metod učitelja vere in kulture«.

Avgusta bo v Tinjah na Koroškem ponovitev ljubljanskega simpozija o slovanskih blagovestnikih.

Oktober pa bo v Rimu tako za Slovence kot za ostale narode sklep Metodovega leta. Takrat bo mednarodni simpozij o sv. Cirilu in Metodu. Organizacijski tajnik pripravljalega odbora je rektor papeževega zavoda Slovenik v Rimu dr. Maksimilijan Jezernik. Dr. Jezernik pa je pripravil tudi slovenski simpozij o svetih bratih, ki bo v Sloveniku, kjer je že nekaj let v omenjenem

»POMOČ V ŽIVO« — KONCERT ZA AFRIKO

■ nadaljevanje s 3. strani

trajen, mar ne?«. To so torej besede organizatorja megakoncertov v pomoč Afriki. Prav zaradi teh človeških pobud so ga predlagali za Nobelovo nagrado za mir.

Koncert, ki je v soboto in nedeljo zadržal pri televiziji ali radiu veliko ljudi, je nedvomno odlična in lepa pobuda. Na žalost pa ne moremo preko vprašanja: ali je res potrebno organizirati take megakoncerte, da se ljudje spomnijo stvarnosti, ki bi se je moral zavedati sleherni izmed nas? Vsakdo bi namreč moral čutiti problem množičnega umiranja zaradi lakote, kot lasten moralni problem!

P. R.

času slovenski religiozni znanstveni simpozij. Takrat bo tudi slovensko romanje v Rim, da bodo Slovenci prisotni pri mednarodnih proslavah v čast svetih bratov v glavnem mestu krščanstva. Vrhunec romanja bo v nedeljo, 13. oktobra, ko se bodo Slovenci udeležili slovesne papeževe maše za sklep Metodovega leta v baziliki svetega Petra. Sodeloval bo tudi slovenski pevski zbor.

—O—

PO UPRAVNIH VOLITVAH

Politične stranke se na Tržaškem in Goriškem še vedno ukvarjajo z vprašanjem sestavljanja večinskih koalicij v nekaterih občinah, kjer so bile 12. maja upravne volitve. Na Tržaškem sta še brez novih uprav občin Milje in Devin-Nabrežina. V Miljah se komunisti, ki imajo v občinskem svetu natančno polovico svetovalcev (15 od skupnih 30), zavzemajo, da bi v večino vstopili tudi socialisti in socialdemokrati. V Nabrežini so se predstavniki dosedanje večinske koalicije (KPI, Ssk in PSI) sestali prejšnji teden prvič po volitvah na skupni seji. O položaju v tej občini poročamo na drugem mestu.

Na Goriškem še niso obnovili uprav v občini Gorica, v Krminu in Gradišcu. V slednji občini bodo nastale korenite spremembe, ker so se socialisti odločili za sodelovanje s Krščansko demokracijo, tako da bodo komunisti prešli v opozicijo. V Krminu se Krščanska demokracija, socialisti in socialdemokrati še vedno pogovarjajo o novi upravi. Kamen spotike je baje mesto župana, ki ga hočejo imeti zase demokrati in socialisti. V Gorici hočejo stranke dosedanje večinske koalicije pridobiti še liberalce, tako da se predvidevajo nekatere manjše spremembe v sestavi občinskega odbora.

Pisma uredništvu:

ODDAJA »POVEJMO V ŽIVO« NAJ SE OHRANI

Spoštovano uredništvo!

Ze večkrat sem se hotel oglasiti in poudariti, kako zelo posebno starejši poslušalci živimo v družbi radia in kako smo zadovoljni, kadar so radijski sporedi pestri in zanimivi. Prav to pestrost in zanimivost je uresničevala oddaja »Povejmo v živo«, ki se je — upajmo, da samo začasno — prekinila konec junija. Lahko rečem, da mi je bilo žal za vsako oddajo, ki je nisem mogel poslušati. Verjetno je bila to oddaja, ki je bila najbolj poslušana, saj je zadovoljila tako izobražene kot preproste poslušalce. Poleg tega je bila na sporedu ob zelo primernem času. Svoj uspeh pa dolguje seveda temam, ki so jih številni gostje obravnavali: od današnjega trenutka v književnosti, jezikoslovju, slikarstvu, glasbi in znanosti pa do zdravstvene, verske in manjšinske problematike. Izredno zanimive so bile tudi priložnostne oddaje o Londonskem sporazumu, o Planinskem društvu, odpravi na Anapurno, o vedeževanju, o Jadranu ... In še bi lahko našteval. Telefonske povezave s Slovenijo in s celim svetom, kjer živijo Slovenci, so ustvarile resnično enoten kulturni prostor. Všeč mi je bilo tudi, da so radijski časniki stopili iz anonimnosti, v kateri navadno delajo, in da so oblikovali oddaje po svojih okusih in zanimanjih. Vsem, ki so pri zamisli in izpeljavi teh oddaj sodelovali, naj gre pohvala in zahvala. Sporedi tržaške radijske postaje so zelo razgibani in raznoliki, kar je tudi njihova glavna mikavnost, toda aktualno-kulturnih oddaj je sorazmerno malo. Oddaje »Povejmo v živo« so opravljale prav to nalogo. Zato upam, da bo oddaja po poletnem premoru znova zaživela jeseni.

Mario Brešan

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 — Odgovorni urednik: Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart. Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

dukta. Obnovila je samo lastno prodajalno v Gorici, ustanovila pa je komisijske zaloge pri trgovcih po celi Julijski krajini in tako nadomestila prodajo v neobnovljenih predvojnih prodajalnah.

Revalutacija lire v letu 1927, ki je zadelo celotno gospodarstvo, spravila v nič vrednost dobrin in dala denarju katastrofalno pretirano vrednost, ni prizanesla čevljarski zadrugi. Trgovci, katerim je zaupala zadruga izdelke v komisijsko prodajo, so postali nezvesti, prodali so blago ter si pridržali izkupiček in ga nakazovali z veliko zakasnitvijo. Zaradi tega je morala zadruga ukiniti nad polovico komisijskih zalog pri privatnih trgovcih. Izkazalo se je, da je posredna prodaja med producentom in konzumentom obema v škodo.

Zadruga se je odločila za predvojno pot prodaje svojih izdelkov v lastnih trgovinah. Ustanovila je drugo lastno prodajalno v Trnovem pri Ilirski Bistrici.

Medtem so se fašistične oblasti odločile, da zatro naše združništvo. Postavile so komisarje združništvu. Tako je tudi komisar Zadrugne zveze v Gorici odpovedal čevljarski zadrugi kredit in žugal, da se postavi zadrugi komisar. Končno je podal posredovalni predlog: zadruga naj sprejme 10 novih članov, goriških italijanskih domačinov (inž. Barič, dr. Pettarin, livar Prinčič in drugi). Pod tem pogojem bo še naprej finansiral zadrugo in ji celo poskrbel državne dobave, da bo tako imela cela vas zaposlitev.

Ker je bilo jasno, da bi morebitno imenovanje komisarja bilo za zadrugo pogubonosno, se je občni zbor zadruge odločil za sprejem predlaganih novih članov, z željo, ohraniti vasi podjetje in kruh domačinom, v upanju na spremembo političnih razmer.

nih na stotine zadrug, v teh zadrugah desetisoči članov, tako da je skoraj ni aloglotne družine, ki bi ne bila včlanjena v eni ali drugi teh zadrug. Na čelu obeh združnih zvez so nam nasprotne politične osebnosti, ki imajo prek zadrug vpliv na prebivalstvo. Nujno potrebno je to združništvo uničiti in kmečko aloglotno prebivalstvo spraviti v odvisnost kapitala italijanskih bank. Prepis zapisnika tega sklepa, ki je v nadaljnjem predlagal tudi ukinitve prosvetno-kulturnih ustanov, je prišel manjšinskemu vodstvu v roke.

Komisarja združnih zvez sta začela svoje razdiralno delo, usmerjeno v rušenje našega združništva. Tako je tudi komisar Zadrugne zveze v Gorici odpovedal čevljarski zadrugi kredit in žugal, da se postavi zadrugi komisar. Končno je podal posredovalni predlog: zadruga naj sprejme 10 novih članov, goriških italijanskih domačinov (inž. Barič, dr. Pettarin, livar Prinčič in drugi). Pod tem pogojem bo še naprej finansiral zadrugo in ji celo poskrbel državne dobave, da bo tako imela cela vas zaposlitev.

Ker je bilo jasno, da bi morebitno imenovanje komisarja bilo za zadrugo pogubonosno, se je občni zbor zadruge odločil za sprejem predlaganih novih članov, z željo, ohraniti vasi podjetje in kruh domačinom, v upanju na spremembo političnih razmer.

Za odločitev je posredoval dr. Luigi Pettarin, ki se je hlinil za velikega prijatelja našega združništva. Članom zadruge je obljubljal, da je »našel poln sod«, da bo treba samo odpreti pipo in bo pila cela dežela. Obljubljal je, da ne bo v zadrugi nobene spremembe, da ne bo nihče siljen v politiko, da ostane vse osebje na svojem mestu. Na občnem zboru zadruge je bil izvoljen mešan odbor, nekaj izmed novih, nekaj izmed starih članov. Dr. Pettarin je postal predsednik zadruge. To se je zgodilo na jesen leta 1928.

Šest mesecev je ostalo v zadrugi vse po starem. Podjetje je obratovalo s polno paro, ker je dobivala zadruga nekaj državnih naročil. Število zaposlenih delavcev se je pomnožilo, finančni uspeh je bil dober. To ni bilo prav lokalnim fašistom Italijanom, občinskemu komisarju, tajniku in drugim. Pričeli so politično gonjo proti notranjemu vodstvu zadruge.

Predsednik dr. Pettarin se je vdal pritisku, odslovil ravnatelja Antona Vuka z raznimi političnimi očitki in na njegovo mesto postavil tujca, faliranega tovarnarja Alinovića iz Parme. Ko se je ta ponesrečil z avtom, je dr. Pettarin postavil za ravnatelja nekega Nemca iz Reicha. Prvi je bil sicer tehnično na mestu, gospodarsko pa potraten faliran tovarnar, drugi pa ni imel niti tehničnih niti gospodarskih zmožnosti.

(Dalje)